

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційне дослідження Хуан Юйсі
«Підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до культурно-педагогічної трансмісії засобами пісенного фольклору»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
з галузі знань 01 – Освіта/Педагогіка
за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Актуальність дослідження обумовлена вирішальною роллю музично-освітньої системи у формуванні здатності нових генерацій до засвоєння, збереження й подальшого розвитку культурних здобутків людства. Дисертант переконливо довів, що в галузі музичного мистецтва визначу роль у цьому процесі відіграє пізнання й збереження фольклорного мистецтва, в якому знайшло відображення історичне минуле народу, особливості його національної самосвідомості, морально-етичних традицій, художньо-естетичного досвіду, мистецьких уявлень та ідеалів.

У роботі відзначено наявність суперечностей між теоретичним розробленням питань, пов'язаних із роллю і способами забезпечення культурної трансмісії, та їх недостатнім дослідженням в галузі мистецької, зокрема – музичної педагогіки. Подолання виокремлених суперечностей Хуан Юйсі пов'язує з посиленням уваги до підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва як суб'єктів культурно-трансмісійних процесів, здатних прищеплювати учням ціннісно-особистісне ставлення до пісенного фольклору, формувати в них здатність до його художньо-сміслового сприйняття, а також звернення до творів народно-пісенного жанру в інших видах музично-пізнавальної й виконавсько-творчої діяльності.

Дисертаційне дослідження відповідає тематичному плану науково-дослідних робіт Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» і є складником наукової теми кафедри музичного мистецтва і хореографії факультету музичної та хореографічної освіти «Теорія і методика підготовки майбутніх фахівців

мистецького та мистецько-педагогічного профілю в контексті соціокультурної парадигми» (реєстраційний номер 0120U002017).

Тему дисертаційного дослідження затверджено на засіданні вченої ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського (протокол №11 від 27.06.2019 р.).

Результати дисертаційного дослідження, пройшли апробацію на 11 Міжнародних науково-практичних конференціях та знайшли відображення у 8 публікаціях.

2. Зміст і основні положення дисертаційного дослідження

Дисертація має логічну структуру й складається з анотації, переліку наукових публікацій, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел і 14 додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність, мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, визначено його теоретико-методологічне підґрунтя, методи вирішення завдань дослідження, наукову новизну й практичну значущість отриманих результатів.

У *першому розділі роботи* узагальнено дані наукових досліджень з філософії, культурології, етно-педагогіки, музикознавства, психолого-педагогічних та методичних праць, що дало можливість дисертанту обґрунтувати сутність ключових понять дослідження: «трансмісія», «культурна трансмісія», «культурно-педагогічна трансмісія» і надати власне визначення поняттям «підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до культурно-педагогічної трансмісії» та «підготовленість майбутніх фахівців до культурно-педагогічної діяльності засобами пісенного фольклору».

Підготовленість майбутніх учителів музичного мистецтва до культурно-педагогічної трансмісії визначена дисертантом як стала й цілісна властивість, утворена на засадах поєднання їх умотивованості й відповідальності за реалізацію означеного завдання й володіння компетентнісно-знаннєвими й творчими складниками діяльності, що стає запорукою успішного заохочення

учнів сучасної генерації до активного пізнання й збереження народно-пісенного мистецтва.

Акцентовано, що підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до культурно-педагогічної трансмісії засобами пісенного фольклору потребує формування методичного, вокально-виконавського досвіду, комплексу особистісних якостей, етнокультурної, музикологічної, вокально-фахової компетентності й креативності для успішного виховання у школярів почуття пошани й усвідомлення художньо-ментальної цінності пісенного фольклору у процесі викладання уроків музичного мистецтва та в позакласних формах діяльності. Означене дозволило дисертанту обґрунтувати структурні компоненти досліджуваного феномену: мотиваційно-аксіологічний, етнокультурно-гностичний, музично-компетентнісний і творчо-практичний.

До здобутків дисертанта відносимо визначення нового для музичної педагогіки поняття «культурно-педагогічна трансмісія», під яким розуміється цілісний процес передавання в освітньому середовищі мистецького, зокрема – етнокультурного досвіду з метою формування в учнів національного світогляду, засвоєння і творчого використання духовних цінностей, морально-етичних норм та фольклорних традицій національної культури.

Для вирішення наступних завдань дослідження Хуан Юсі звернувся до настановних положень *наукових підходів*: етнокультурного (домінантного), персоніфікованого, компаративного, синергетичного та інноваційного. Доцільність звернення до кожного знайшло підтвердження у представлених принципах їх реалізації, що дозволило дисертанту обґрунтувати *педагогічні умови*, створення яких сприятиме вирішенню завдань дослідження. Ними визначено: активізацію відповідальної позиції щодо формування в сучасній шкільній молоді художньо-ціннісного ставлення до народно-пісенної творчості; стимулювання до поглиблення мистецької й методичної озброєності в галузі освоєння фольклорно-пісенних традицій; зорієнтованість змісту підготовки на творче врахування особливостей музично-пізнавальної діяльності й смакових орієнтирів учнів нової генерації.

Відповідно до кожної педагогічної умови в роботі виокремлено формувальні методи й технології, застосування яких, на думку дисертанта, сприятиме вирішенню поставлених в роботі завдань.

У третьому розділі дисертант представив *методику діагностики* вияву рівнів підготовленості майбутніх фахівців до культурно-педагогічної трансмісії засобами фольклору в процесі занять зі школярами, задля чого було обґрунтовано доцільність обрання мобілізаційно-спонукального, етнокогнітивного, вокально-методичного й креативно-діяльнісного критеріїв та відповідних показників оцінювання компонентів досліджуваного феномену.

Узагальнення даних, отриманих у констатувальному зрізі, дозволило виокремити чотири рівні підготовленості здобувачів до культурно-педагогічної трансмісії засобами пісенного фольклору: продуктивний, самостійний, адаптаційний, індиферентний. Встановлено, що в цілому рівень підготовленості майбутніх фахівців до здійснення культурно-педагогічної трансмісії у процесі засвоєння школярами пісенно-фольклорного мистецтва потребує його суттєвого підвищення у переважній частці здобувачів.

Для перевірки ефективності пропонованої дисертантом методики удосконалення підготовки майбутніх учителів до культурно-педагогічної трансмісійної діяльності, було впроваджено формувальний експеримент, який здійснювався за *трьома етапами: особистісно-мобілізаційним, гностично-формувальним, креативно-практичним.*

Серед широкого комплексу засобів навчальної діяльності, заподіяних у процесі *впровадження розробленої дисертантом методики* під час формувального експерименту, відзначимо: застосування інтерактивних технологій: диспутів, дискусій з проблемних питань на засіданнях круглого столу, спрямованих на удосконалення мотиваційної сфери й почуття відповідальності за здійснення культурно-педагогічної трансмісійної діяльності; розроблення в малих групах сумісних презентацій та проєктів фольклорних конкурсів, фестивалів, заходів просвітницького характеру; збагачення знань в галузі сучасного стану фольклорного виконавства завдяки використанню

комплексу сучасних інформаційно-комунікативних технологій; здійснення порівняльного аналізу пісень різних народів світу; налагодження творчої взаємодії студентів різних етнічних груп у процесі підготовки до конкурсу інтернаціональних ансамблів; удосконалення в них навичок аналітико-інтерпретаційної й музично-творчої діяльності, а також здатності до діалогічно-творчого спілкування у рольових і ділових іграх; систематизація отриманих знань засобами розроблення банку даних та індивідуального «фольклорного портфоліо»; тренінги на удосконалення майстерності педагогічної риторики як застави художньо-натхненної презентації творів фольклорного мистецтва тощо.

Аналіз порівняльних даних, продемонстрованих здобувачами з ЕГ та КГ на початку та наприкінці експериментальної роботи, довів перевагу респондентів, які брали участь у формувальному експерименті, над студентами, які навчалися за типовим навчальним планом. Ефективність впровадженої методики підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до культурно-педагогічної трансмісії засобами пісенного фольклору була підтверджена за допомогою багатofункціонального критерію φ^* Фішера

Наукова новизна і практична значущість. Відзначимо обґрунтованість основних положень роботи та отриманих результатів, підґрунтям чого став всебічний аналіз досліджень в галузі культурно-педагогічної трансмісії й вияву ролі фольклорного мистецтва у вдосконаленні в учнів почуття національної свідомості, самоідентифікації, здатності до ціннісна-смакової орієнтації у багатомірному й неоднозначному мистецькому середовищі сьогодення.

До найбільш значущість здобутків дисертанта відносимо визначення сутності понять «культурно-педагогічна трансмісія» та «підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до культурно-педагогічної трансмісії засобами пісенного фольклору», обґрунтовані педагогічні умови і принципи реалізації положень наукових підходів, зокрема – діалектичної єдності почуття причетності до цивілізаційної культури й унікальності мистецтва свого народу в історико-стильовому вимірі; свідомого ставлення до музично-етнічних пісенних

традицій та особливостей їх прояву в життєдіяльності сучасного суспільства; врахування специфіки формування національно-мистецької самосвідомості у школярів сьогодення й майбутнього; самовдосконалення педагогічно-етнологічних потенцій, спрямованих на формування в учнів здатності до культурної трансмісії пісенного фольклору тощо.

Відзначимо всебічність і ефективність розробленої дисертантом методики підготовки здобувачів до культурно-педагогічної трансмісійної діяльності засобами пісенного фольклору та її практичне значення, яке полягає в доцільності застосування пропонованої діагностичної методики виявлення рівнів підготовленості майбутніх учителів до вирішення культурно-трансмісійних завдань і провадження та методики удосконалення означеного процесу в різних умовах освітньої й музично-просвітницької діяльності – у позакласній і позашкільній музично-педагогічній роботі, під час підвищення кваліфікації майбутніх учителів музичного мистецтва та їхнього фахового самовдосконалення.

Зауваження і побажання. Підкреслюючи актуальність, високий науковий рівень та практичну значущість дисертаційного дослідження, висловимо зауваження і побажання, що виникли в процесі аналізу його матеріалів.

- 1) У обґрунтуванні критеріїв оцінювання музично-компетентісного компоненту дисертант обрав *вокально-методичний критерій*. Виникає питання щодо звуження інформації, отриманої за даним критерієм, відповідно до характеристики якості сформованості музично-компетентісного компонента підготовленості майбутніх учителів музичного мистецтва до культурно-педагогічної трансмісії засобами пісенного фольклору.
- 2) У представлених автором методах і формах підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вирішення завдань дослідження запропоновано застосування методів і технологій, які на цей час ще не знайшли широкого висвітлення в мистецькій науково-методичній літературі. Це, зокрема, методика формування в співака здатності суміщати різні виконавські манери, використання можливостей інтернет-сервісу Learning Apps тощо.

Уявляється доцільним в додатках представити методичні рекомендації щодо їх застосування і впровадження у музично-освітній процес, що посилило б практичну цінність даного дослідження.

Загальний висновок. Спираючись на вищезазначене, з урахуванням наукової новизни викладених у дослідженні положень, теоретичної та практичної значущості досягнутих результатів, можна стверджувати, що дисертація «Підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до культурно-педагогічної трансмісії засобами пісенного фольклору» має завершений, цілісний, самостійний авторський характер і відповідає чинним вимогам п. п. 6, 7, 8, 11 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її автор, Хуан Юйсі, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, професор,
професор кафедри вокально-хорової підготовки
Південноукраїнського національного педагогічного
університету імені К.Д. Ушинського

Наталя КЬОН

